

Civil Rights Defenders är en internationell människorättsorganisation som grundades i Sverige 1982. Vi arbetar för och tillsammans med tusentals människorättsförsvarare som kämpar för att demokrati ska gälla och de mänskliga rättigheterna respekteras världen över. Vår uppgift är att se till att de kan arbeta säkrare, smartare och snabbare. Vi håller även makthavare i Sverige ansvariga när de kränker mänskliga rättigheter på hemmaplan.

+46 (0)8 545 277 30

info@crd.org

www.crd.org

Grafisk form: Petra Handin/Poppi Design

Omslagsfoto: Kyle Glenn / Unsplash

Tryckt hos Amo tryck 2019

Copyright Civil Rights Defenders

VAR GÅR GRÄNSEN MELLAN HATSPRÅK OCH YTTRANDEFRIHET?

Frågan om vad man får och inte får säga är inte bara etisk, utan också juridisk. Vissa uttryck kan man få fängelse för, medan andra uttryck visserligen kan orsaka stor skada hos den som de är riktade till, men där förövaren går fri från åtal. Gränsen mellan det som är moraliskt tveksamt men lagligt och det som är straffbart är inte alltid kristallklar.

Yttrandefrihet är friheten att uttrycka sig fritt, men med yttrandefriheten kommer vissa begränsningar. Friheten att uttrycka sin åsikt innebär inte att det är tillåtet att skada andra genom de ord man använder. Det finns många exempel genom historien på hur ord och uttryck om grupper av människor har bidragit till förföljelse och våld mot dessa grupper. Det är ett skäl till att det idag finns lagar som begränsar yttrandefriheten, till skydd för andras frihet.

Friheten att uttrycka sin åsikt innebär inte att det är tillåtet att skada andra genom de ord man använder.

Den här skriften handlar om hur reglerna kring hatspråk har utformats och hur gränsdragningen mellan det lagligt tillåtna och otillåtna har gjorts. Skriften är en uppdaterad kortare variant av den ursprungsrapport om förbudet mot hets mot folkgrupp som Civil Rights Defenders, dåvarande Svenska Helsingforskommittén, tog fram 2003: "Hatets språk. Om gränsen mellan hatpropaganda och yttrandefrihet". Vi presenterar här problematiken genom frågor och svar som vi tror är relevanta för alla, oavsett ålder eller bakgrund. Förhoppningsvis kan skriften fungera som ett underlag för vidare diskussioner.

Vissa ord i skriften kan vara svåra att förstå för den som inte är jurist. Vi har satt en stjärna vid dem och förklarar dem på sista sidan.

Vi har yttrandefrihet i Sverige. Det måste väl betyda att alla har rätt att säga eller skriva vad de tycker och tänker?

Yttrandefriheten har ett starkt skydd i Sverige, men det finns faktiskt gränser för vad man får uttrycka. Det är till exempel straffbart att förtala någon eller att hetsa mot en folkgrupp. Begår man något av de brotten så riskerar man att bli dömd att betala böter eller till och med avtjäna ett fängelsestraff.

Sverige har också förbundit sig genom en rad olika internationella konventioner* att förbjuda hets mot folkgrupp, bland annat FN:s rasdiskrimineringskonvention. Den konventionen är juridiskt bindande för staten.

Jaha, då har vi alltså censur?

Nej. Censur innebär att radio- och teveprogram, böcker och filmer granskas på förhand av myndigheter innan de sprids till allmänheten. Sådan förhandsgranskning är förbjuden enligt yttrandefrihetslagen och tryckfrihetsförordningen, som är svensk grundlag. Det är dessutom inte samma sak att myndigheter på förhand får lov att begränsa vad du säger, som att du kan bli straffad om du säger någonting som kränker en folkgrupp.

Det är också viktigt att komma ihåg att det är tillåtet att uttrycka sig *kritiskt* om till exempel en viss religion. Uttalanden som överskrider gränsen för en saklig kritik kan däremot vara straffbara, förutsatt att de är menade att uttrycka missaktning* för en hel folkgrupp och sprids utanför en omedelbart privat krets.

Det låter som översitteri. Varför ska någon annan bestämma vad jag får och inte får säga?

Ja, kanske för din skull! Eller för att garantera andras trygghet och frihet. Någon har också bestämt att du blir straffad om du skulle slå någon eller ta någons annans saker.

Det finns många exempel genom historien på hur ord och uttryck om grupper av människor har bidragit till förföljelse och våld mot dessa grupper.

Den jämförelsen håller inte! Det är skillnad på att bli straffad för att man slår någon och att bli straffad för att man sagt något som kan såra någon.

Vi har ju flera lagregler* i Sverige som förbjuder att man sårar någon med ord. Om man till exempel talar illa om en person på ett sätt som syftar till att utsätta den personen för andras missaktning, så riskerar man under vissa omständigheter att straffas för förtal. Den som hotar med att utföra en brottslig handling mot någon riskerar också att straffas för olaga hot. Även i dessa fall har alltså lagstiftaren* bestämt att det inte är okej att såra någon med ord.

Det är också viktigt att komma ihåg att många folkmord faktiskt har startat genom att en grupp har hetsat mot en annan grupp med hjälp av ord. För att kunna mörda, våldta och lemlästa måste man först övertygas om att motståndaren är omänsklig, och det görs bäst med ordens hjälp. Miljontals människor har dött för att de har beskrivits som främmande, kriminella, tjuvaktiga eller folkförrädare. Ett av de mest

Många folkmord har startat genom att en grupp har hetsat mot en annan grupp med hjälp av ord.

De grupper som skyddas av lagstiftningen är särskilt sårbara för diskriminering eller kränkande behandling. Skejtare är ingen sådan grupp.

kända exemplen på det är den propaganda som spreds mot judarna på 1930- och 1940-talet. I den beskrevs judarna som omänskliga och som ett hot mot det tyska folket. Samma slags retorik användes i Rwanda inför folk mordet på folkgruppen tutsier 1994. Företrädare för en annan folkgrupp, hutuerna, beskrev tutsierna som kackerlackor. Även i forna Jugoslavien förekom propaganda som utmålade motståndare som tillhörde en annan etnisk grupp som mindre värda eller farliga. Kriegen i forna Jugoslavien ger många exempel på hur en sådan snedvriden nyhetsförmedling bidrog till oerhörda våldsamheter mellan olika folkgrupper.

Erfarenheterna från nazityskland var en bidragande orsak till att Sverige införde lagstiftning mot hets mot folkgrupp år 1948. På den tiden kallades lagen "Lex Åberg", efter en man vid namn Einar Åberg som efter krigets slut spred flygblad om att förintelsen inte hade ägt rum.

Men det är väl stor skillnad mellan att säga att man inte gillar ett visst folk och att uppmana till våld mot dem? Jag har hört att det räcker att skriva "zigenare får ej beträda campingen" på en skylt för att dömas till hets mot folkgrupp. Det är väl ganska långt ifrån vad som skedde i Rwanda? Jag döms väl knappast till hets mot folkgrupp om jag skulle sätta upp en skylt på min port där det står "Djurgårdare äga ej tillträde"?

Till att börja med är Djurgårdare ingen folkgrupp. Inte heller cyklister, skejtare eller centerpartister. Om du däremot skriver "muslimer" eller "bögar", så riskerar du att bli fälld för hets mot folkgrupp. Skillnaden är att de grupper som skyddas av lagstiftningen är särskilt sårbara för diskriminering eller kränkande behandling. Det rör sig om grupper som antingen tror på en religion, tillhör en etnicitet, har en sexuell läggning eller könsöverskridande identitet/uttryck som skiljer sig från majoriteten av befolkningen i Sverige eller från vad som uppfattas som norm i samhället. Även om en person inte uttryckligen uppmanar till våld mot en utsatt grupp kan uttalanden som beskriver dem som till exempel kriminella eller mindre värda leda till ett omänskliggörande av människor som tillhör den gruppen. Det senare ökar risken för att individer som tillhör gruppen utsätts för våld.

De grupper som skyddas av lagstiftningen är särskilt sårbara för diskriminering eller kränkande behandling.

Det stämmer att man kan bli dömd för hets mot folkgrupp om man sätter upp en skylt där det står att så kallade "zigenare" (den korrekta termen är "romer") inte får beträda en camping. Man kan också göra sig skyldig till diskriminering om man nekar en person inträde till en campingplats på grund av att personen tillhör en viss etnicitet. Högsta domstolen beslutade i en dom 1982 att döma en man för hets mot folkgrupp efter att han satt upp en sådan skylt vid infarten till en camping. Högsta domstolen ansåg att skylten visserligen inte innehöll något uttryckligen kränkande budskap om folkgruppen, men att den ändå indirekt uttryckte ett omdöme om folkgruppens egenskaper som måste anses nedsättande mot folkgruppens anseende. Detta eftersom den riktade sig till alla inom folkgruppen. För att förstå Högsta domstolens dom så måste man komma ihåg att romer har en historia av att ha blivit förföljda, trakasserade och utestängda av samhället i stora delar av världen, och så även i Sverige. Många uttrycker fortfarande starka fördomar gentemot romer.

Svenskar är väl en folkgrupp? Jag har hört hemska saker sägas om svenskar, men aldrig om någon som blir fälld för det. Om fransmän får man ju säga precis vad man vill, men inte om judar.

Lagen är uppbyggd i etapper där logiken och systemet är historiskt. Från början har man försökt skydda särskilt utsatta grupper, såsom judar och romer. Det är återigen väldigt viktigt att se det historiska sammanhanget. Judar och romer har varit förföljda i många år, medan det aldrig har skett något folkmord på fransmän. Av den anledningen kan vissa saker som sägs om till exempel judar och romer, som anspelar på de föreställningar som finns om de folkgrupperna, bedömas annorlunda än om exakt samma saker sägs om till exempel fransmän. När man skapar lagar gör man ofta det för att motverka problem som man ser i samhället. Nuförtiden är till exempel muslimer och hbtqi-personer ofta utsatta för hot eller våld från nazistgrupper eller rasister. Därför har lagen ändrats till att också omfatta dessa grupper.

Jag har hört att det räcker med att bära vissa symboler för att dömas för hets mot folkgrupp. Är det sant?

Det beror på. År 1996 blev en person dömd för hets mot folkgrupp efter att ha gått omkring i centrala Visby klädd i svarta kläder, kängor med stålhatta och ett antal tyg- och metallmärken som bland annat föreställde hakkorset och liknande symboler som användes i nazityskland. Högsta domstolen kom fram till att kombinationen av kläder och symboler utgjorde ett meddelande som måste uppfattas som ett allmänt nedvärderande av judar, då symbolerna var intimt förknippade med nazityskland och idéer om den nordiska rasens överlägsenhet.

Gester kan också vara straffbara. Situationer där personer har gjort Hitlerhälsning har prövats i domstol flera gånger. Domstolarna har då kommit fram till att kombinationen av Hitlerhälsningen och uttryck som "sieg heil" utgjort hets mot folkgrupp.

Om du säger något helt privat, som i ett enskilt samtal med en vän, är det inte hets mot folkgrupp. Om det sprids offentligt, som på en konsert eller i ett kommentarsfält, kan det vara hets mot folkgrupp.

Men hur ska man veta vad som är straffbart och inte? Domstolen och juryn måste ju hänga upp sitt domslut på något annat än bara sunt förnuft.

När man har att göra med mänskliga rättigheter måste man hela tiden göra avvägningar mellan de olika rättigheterna och friheterna, eftersom de ibland inskränker varandra. När någon anklagas för hets mot folkgrupp måste domstolen göra en avvägning mellan å ena sidan intresset av ett effektivt skydd mot hatpropaganda, och å andra sidan intresset av vidaste möjliga yttrandefrihet.

Givetvis måste domstolen och juryn tillämpa mer än bara sitt sunda förnuft. För att ett uttalande ska utgöra hets mot folkgrupp krävs det att det är fråga om ett uttalande eller ett meddelande som *spridits*. Det innebär att det inte är straffbart att säga någonting nedvärderande om en folkgrupp till en kompis, såvida detta inte exempelvis sker på kompisens ”vägg” på Facebook där meddelandet alltså sprids till fler personer. Uttalandet måste dessutom innehålla *hot eller missaktning* mot en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer, med hänvisning till deras ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung, trosbekännelse, sexuella läggning eller könsöverskridande identitet/uttryck. Dessa kriterier, och hur domstolar tidigare har tolkat dessa kriterier, är vad som ligger till grund för domstolen och juryns bedömning.

Vad händer om det man säger är sant då? Man måste ju få säga sanningen, även om den kan svida ibland.

Det beror lite på vem du vänder dig till. Sanningen behandlas olika beroende på om du angriper *en enskild person* eller en folkgrupp. Om du ger dig på en enskild person kan du inte bli dömd för hets mot folkgrupp. Däremot kan du under vissa omständigheter bli dömd för förtal, även om du uppfattar det du säger som sant. När man riktar sig till en enskild är det främst graden av kränkning, det vill säga hur kränkt den som utsätts blir, som är intressant. Inte huruvida det som sägs är sanning eller lögn. I brottsbalken* finns dessutom en bestämmelse som innebär att brott som har begåtts med motivet att kränka en person, folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck är en försvårande omständighet som borde ge upphov till ett strängare straff. Att uttala sig om en person på ett sätt som utsätter denne för andras missaktning, i syfte att kränka personen på grund av dennes etniska ursprung, kan alltså innebära att man gör sig skyldig till förtal och samtidigt får ett strängare straff än man annars skulle ha fått.

Om uttalandet inte uttrycker hot eller missaktning gentemot en grupp är det alltså inte straffbart, även om det som sägs är helt påhittat

När uttalandet istället riktar sig *mot folkgrupper* rör det sig oftast om generaliseringar om hela folkgruppens beteenden eller egenskaper. Dessa kan förstås innehålla ett korn av sanning.

Det som blir svårt att behandla är när generaliserande omdömen går över till att bli fördomar som syftar till att nedvärdera hela gruppen. Man kan ju i ganska stor uträkning säga osanningar om till exempel invandrare utan att det är straffbart. Vissa politiska partier har gjort uttalanden om invandringen i Sverige som absolut inte är sanna, men som de inte får något straff för. Om uttalandet inte uttrycker hot eller missaktning gentemot en grupp är det alltså inte straffbart, även om det som sägs är helt påhittat och kan ge upphov till negativa känslor mot den grupp man talar om.

Är det inte straffbart att genom *anspelningar* i en text försöka få andra att hata till exempel invandrare? Måste uttalandet vara uttryckligt?

Anspelningar är förstås svårare att bedöma än direkta uttalanden, eftersom anspelningar kan uppfattas olika beroende på vad läsaren har för kunskap och referensramar. Samtidigt kan man ju som textförfattare få fram ett mycket tydligt budskap enbart genom anspelningar. Inför och under folkmordet i Rwanda talade man till exempel aldrig om folkgruppen tutsier som tutsier i radio, utan kallade dem istället för kackerlackor. Ändå var det helt uppenbart att det var tutsierna man menade och att det var mot dessa som de våldshandlingar man talade om borde riktas. Om den avsedda effekten med en anspelande text alltså är att man som läsare ska börja hata en viss grupp, och detta i någon mån framgår genom anspelningarna, kan det alltså vara straffbart.

Behandlas skrivna och muntliga uttalanden likadant av rättssystemet? Och vad gäller för kommentarer på sociala medier?

Tryckfriheten har haft en särskild ställning ända sedan 1700-talet, då den första tryckfrihetslagen kom till. När nya massmedier tillkommit har lagarna ändrats. Nuförtiden finns särskilda regler för tv, radio och i viss mån även för internet. Lagstiftaren har valt att ge vissa medier ett särskilt grundlagsskydd, eftersom spridningen av nyheter och möjligheten att uttrycka sina åsikter i tidningar, flygblad eller böcker har ansetts som särskilt viktiga.

Om ett uttalande är *tryckt* så är det bara Justitiekanslern* som kan väcka åtal och det måste ske ganska snart efter att man gett ut en bok eller en tidning. I de mål som rör tryckfrihet så måste också en jury delta under rättegången.

Genom åren har det blivit så att Justitiekanslern sällan beslutar sig för att väcka åtal. Ofta väger tryck- och yttrandefriheten så tungt att nästan vad som helst får skrivas. Liknande fall som har behandlats av vanlig åklagare har ibland bedömts annorlunda. Skylten som

På Facebook kan en administratör för en grupp eller sida hållas ansvarig för kommentarer som innebär hets mot folkgrupp.

nämns lite tidigare i den här texten, där det stod att "zigenare" inte fick beträda en camping, blev ju fälld i domstol. Samtidigt friade Justitiekanslern en artikel i tidskriften *Illustrerad vetenskap*, där kringresande romer utpekades som tjuvaktiga och smutsiga av naturen, med hänvisning till att yttrandefriheten innebär att man måste få uttrycka sig om och debattera olika folkgruppers egenskaper.

Ett uttalande omfattas inte av tryckfriheten om man skriver ett meddelande med en spritpenna på ett plakat. Då gäller istället den vanliga ordningen med polis och åklagare. Detsamma gäller om en person hetsar mot en folkgrupp i ett tal under ett torgmöte.

Uttalanden som görs på internet är reglerade på ett särskilt sätt.

Uttalanden som görs på internet är reglerade på ett särskilt sätt. En hemsida som har utgivningsbevis är grundlagsskyddad och då är det bara Justitiekanslern som kan väcka åtal. Utgångspunkten är att den som har skrivit ett uttalande är den som bär ansvaret för det. Men om en hemsida har en ansvarig utgivare kan den ansvariga utgivaren straffas för uttalanden som görs på hemsidan. Sidor och grupper på

sociala medier som till exempel Facebook har ingen ansvarig utgivare. Men gruppens administratör kan hållas ansvarig för kommentarer som publicerats i gruppen som uppenbart innebär hets mot folkgrupp, olaga hot, olaga våldsskildring, olaga integritetsintrång, uppvigling, barnpornografibrott eller offentlig uppmaning att begå terroristbrott om administratören inte tar bort sådana kommentarer. Ser man en sådan kommentar kan man anmäla det till Polisen.

Det verkar ju ganska orimligt att man får gå fri om man skriver grovt rasistiska uttalanden om romer i en tidskrift men kan bli fälld för hets mot folkgrupp om man skriver en skylt med samma meddelande.

Här kommer vi till den svåra avvägningen mellan yttrandefriheten och skyddet mot till exempel rasistiska påhopp. Vissa tycker ju att uttalanden som utgör hets mot folkgrupp bör bemötas med debatt genom till exempel en svarsartikel, medan andra anser att yttrandefriheten borde begränsas i sådana fall. Man kan ju tycka att denna svåra avvägning borde prövas av en domstol oftare än vad som sker idag. Där skulle parterna kunna få argumentera för sin sak och yttrandefrihetens gräns skulle dras av jury och av domarna i rätten. Rätten skulle sedan kunna motivera varför någon bör frias eller fällas, till skillnad från Justitiekanslerns beslut som ofta är motiverade på ett ganska kortfattat sätt. På så vis skulle man tydligare se vad som är brottsligt och vad som är tillåtet att säga.

RÄTTEN TILL YTTRANDEFRIHET

Det finns en mängd lagar, internationella avtal och konventioner som beskriver vad yttrandefrihet är. I Regeringsformen, som är svensk grundlag, står exempelvis att yttrandefrihet är ”frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor”.

Alla svenska medborgare har rätt att uttrycka sina åsikter. Om regeringen skulle vilja göra inskränkningar i människors rätt att yttra sig, så måste det antas en särskild lag för det. En lag som begränsar yttrandefriheten får bara stiftas för att skydda rikets säkerhet, för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet, för att ingripa mot brott eller för att bestraffa yttranden som skadar en persons anseende.

Även personer som befinner sig i Sverige utan att vara svenska medborgare har yttrandefrihet. Det är dock tillåtet enligt Regeringsformen att begränsa deras yttrandefrihet i högre grad än för svenska medborgare.

Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) är en internationell konvention som Sverige har undertecknat och som gäller som lag i Sverige. Även Europakonventionen innehåller en artikel om rätten till yttrandefrihet. I denna artikel står det om yttrandefriheten att ”denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning”. I konventionen slås det fast att yttrandefriheten innebär både ansvar och skyldigheter, varför en stat ibland kan tillåtas att inskränka människors rätt att uttrycka sig. Enligt Europakonventionen får dock en sådan begränsning

av yttrandefriheten bara ske om det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till bland annat statens säkerhet och den allmänna ordningen. De exempel på undantag som ges är delvis de samma som i Regeringsformen. Europakonventionen gör det dock också möjligt att inskränka yttrandefriheten till skydd för hälsa och moral, för att förhindra att hemliga underrättelser sprids eller för att upprätthålla domstolars auktoritet och opartiskhet.

Det kan också tilläggas att rättigheterna är så kallade "minimirättigheter", vilket innebär att en stat inte behöver begränsa yttrandefriheten alls om den så önskar. Detta får dock inte innebära att några andra rättigheter eller friheter i konventionen inskränks på ett oacceptabelt sätt. En stat som har ratificerat konventionen kan heller aldrig gå längre i sina inskränkningar av yttrandefriheten än vad som framgår av konventionen, såvida staten inte befinner sig i ett allmänt nödläge eller i en annan situation som hotar nationens existens. Ett sådant exempel kan vara om staten befinner sig i krig.

En annan viktig överenskommelse som innehåller en bestämmelse om människors yttrandefrihet är FN:s konvention om de medborgerliga och politiska rättigheterna. Bestämmelsen liknar till stor del den bestämmelse som finns i Europakonventionen.

LAG MOT HATSPRÅK

Yttrandefriheten kan som sagt begränsas, men det får bara ske genom lag. I svensk lag hittar man de flesta begränsningar av yttrandefriheten i brottsbalken.

Som redan har nämnts får man till exempel inte förtala andra eller nedvärdera en hel grupp av människor enbart på grund av deras hudfärg, sexuella läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller religiösa övertygelse. Därför har vi en lag som förbjuder hets mot folkgrupp. Muntliga uttalanden, till exempel när någon ropar rasistiska uttalanden i en demonstration eller gör rasistiska uttalanden i ett tal, är förbjudna. Likaså är andra meddelanden som förmedlas genom kroppsliga gester som till exempel "Hitlerhälsningen" eller vissa symboler i kombination med viss klädsel förbjudna.

Hets mot folkgrupp kan även begås i text eller bild som i till exempel böcker och tidningar, men också i radio- och tv-program, hemsidor eller på sociala medier.

För att ett uttalande ska räknas som hets mot folkgrupp måste följande kriterier uppfyllas samtidigt:

1. Uttalandet eller meddelandet måste vara utlämnat för *spridning*

För det första måste alltså ett uttalande eller ett meddelande ha framförts. Detta kan antingen ske skriftligt eller muntligt, genom bilder eller genom symboler. Dessutom ska uttalandet eller meddelandet ha *spridits*. Detta innebär att andra ska ha tagit del av meddelandet. Om en person till exempel skriver ett meddelande i en Facebookgrupp som det finns andra medlemmar i, så har det meddelandet spridits. Det spelar ingen roll om gruppen bara har 20 medlemmar eller att alla i gruppen inte har sett meddelandet.

2. Uttalandet eller meddelandet måste innefatta hot eller missaktning

Ett hot kan till exempel innebära ett uttalande om att man ska utsätta någon för någonting obehagligt, som till exempel våld. Missaktning kan till exempel vara att påstå att en folkgrupp är sämre än en annan, men också påståenden om att till exempel vita människor är bättre än andra. Hotet eller missaktningen måste framgå någorlunda tydligt. Underförstådda meddelanden är vanligtvis inte brottsliga.

3. Hotet eller missaktningen måste avse en grupp av personer, till exempel en folkgrupp, med hänvisning till deras ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung, trosbekännelse, sexuella läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.

Hotet eller missaktningen måste alltså rikta sig mot en folkgrupp eller en liknande grupp med hänsyn till de ovan uppräknade egenskaperna. Begreppet "folkgrupp" innebär inte att endast grupper av människor som har vissa egenskaper gemensamt omfattas av lagens skydd. Invandrare, som ju består av människor från alla världens hörn och som kanske har mycket lite gemensamt, utgör en sådan grupp som avses i lagen. Däremot faller inte uttalanden eller meddelanden som riktar hot eller missaktning mot till exempel män eller mot personer som är födda på 90-talet hets mot folkgrupp, eftersom de inte är skyddade av just denna bestämmelse.

ATT ANMÄLA HATSPRÅK

Beroende på vilket sätt ett hot eller meddelande som utgör hets mot folkgrupp framförs, så gäller olika regler. Hets mot folkgrupp som begås i en tryckt skrift eller på en hemsida som har utgivningsbevis regleras av våra grundlagar. Då får förundersökning och åtal endast beslutas av Justitiekanslern (JK), inte av en vanlig åklagare.

Om du hittar ett meddelande som du tror innebär hets mot folkgrupp på till exempel en tidskrifts eller tidnings hemsida, eller på en affisch på stan, så kan du anmäla detta till Justitiekanslern. Det finns inga formella krav på hur en anmälan ska se ut. Det räcker med ett mejl eller ett brev till Justitiekanslern där du förklarar vad du vill anmäla. Det är också bra om du kan bifoga den aktuella artikeln eller affischen i fysisk form eller genom att skicka ett foto eller en länk på artikeln eller affischen. Du behöver inte vittna eller stå till förfogande vid en eventuell rättegång på något sätt.

Hets mot folkgrupp som begås på *annat sätt än i tryck eller på en hemsida med utgivningsbevis* faller istället under brottsbalkens regler. Det innebär att brottet ska anmälas till Polisen, istället för till Justitiekanslern.

Om du är osäker på vilken lag som ska tillämpas, till exempel om du inte vet ifall en hemsida har utgivningsbevis eller inte, så kan du skicka din anmälan både till Polisen och till Justitiekanslern.

- Anmälan görs till **Justitiekanslern** på e-postadress registrator@jk.se eller per brev till adressen Justitiekanslern, Box 2308, 103 17 Stockholm.
- Anmälan till **Polisen** görs genom att ringa 114 14 eller genom att besöka en polisstation.

ORDFÖRKLARINGAR

Lagstiftaren	Ett samlingsbegrepp för hela lagstiftningsprocessen.
Justitiekanslern	Statens jurist som kontrollerar att lagar och andra författningar efterlevs.
Missakta	Vara nedlåtande, se ner på.
Lagregler	Är regler som skrivits ner i en lag efter att riksdagen har röstat om att det är de regler som ska följas i Sverige. Lagregler kan berätta vad man ska göra i en viss situation, vad man inte får lov att göra, vem som får lov att göra en viss sak och vem som har ansvar för att göra en viss sak.
Brottsbalken	Är den lag som innehåller bestämmelser om de allra flesta brotten och om straff för de brotten. Förutom brottsbalken finns det andra lagar som handlar om vissa speciella brott, till exempel en lag för trafikbrott.
Konvention	En konvention är en form av överenskommelse. Alla länder som skrivit under en konvention är skyldiga att följa det som står i den.

FÖLJ OSS I SOCIALA MEDIER

FACEBOOK

Civil Rights Defenders

TWITTER

@crdefenders

INSTAGRAM

@crdefenders